

Prevenencia cukrovky

Doc. MUDr. Viera Doničová, PhD., MBA

Tlačová konferencia, týždeň prevencie, Bratislava 3.5. 2023

Cukrovka - Diabetes mellitus

Je chronická porucha látkovej premeny, ktorá je charakteristická zvýšenou hladinou cukru v krvi, čo je spôsobené nedostatkom alebo nesprávnym využívaním inzulínu v tele

Cukrovka –

globálny zdravotný núdzový problém

- Za posledných 20 rokov stúpol počet diabetikov takmer 3-násobne. Dnes ním celosvetovo trpí **537 miliónov** ľudí

- Na Slovensku je evidovaných viac ako **377 tisíc pacientov** s DM
- V roku 2021 bolo novodiagnostikovaných takmer 26 tisíc osôb
Diabetes viedol o 316% nárast výdavkov na liečbu za posledných 15 rokov.

**V roku 2021 umrelo na následky diabetu vo svete
7,6 milióna ľudí
Každých 5 s umrie 1 človek**

**Odhaduje sa nárast počtu ľudí s diabetom vo svete z
dnešných 537 miliónov na 784 miliónov v r.2045**

**WHO predpovedá, že nenákazlivé ochorenia ako
diabetes, sa stanú v priebehu nasledujúcich 25
rokov svetovým hlavným profesionálnym vrahom a
zabijakom**

Prvotné príznaky

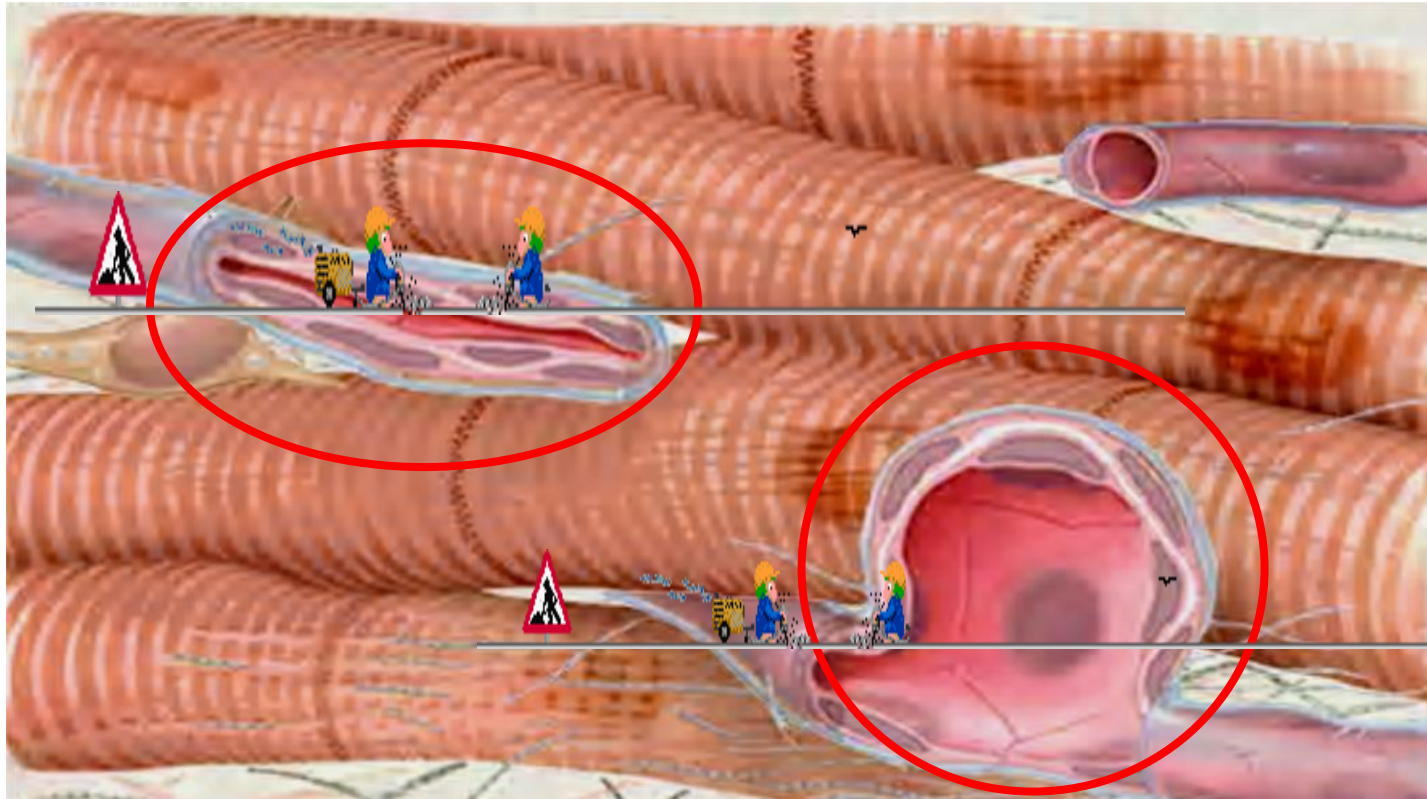
- veľký smäd
- únava (únavový syndróm)
- časté močenie
- svrbenie
- náhly hlad
- nadváha /obezita, pri autoimúnnom diabete naopak chudnutie
- bolesť či mravenčenie v dolných končatinách
- zle sa hojace rany, mykózy, poruchy potencie

Laboratórne znaky (hodnoty)

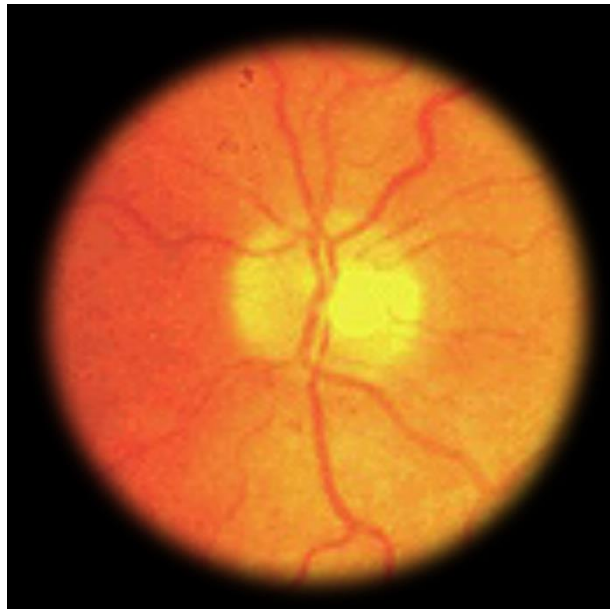
- rozhodujúcim kritériom je zvýšená hladina glukózy v krvi nalačno (hyperglykémia) opakovane nad **7,0 mmol/l**
- prítomnosť glukózy v moči (glykozúria)
- glykovaný hemoglobín $\geq 6,5\%$
- pozitívny záťažový glukózotolerančný test
- Glykémia $\geq 11,1$ mmol/l + príznaky cukrovky

Poškodenie cievneho endotelu následkom diabetu

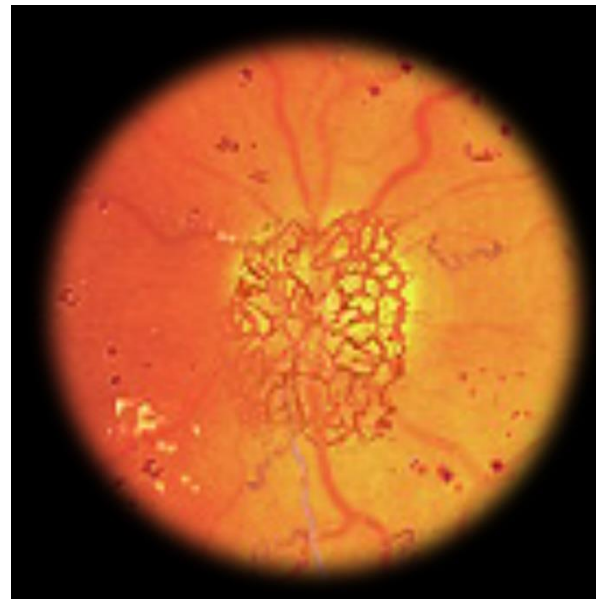

Diabetické poškodenie očí- obraz sietnice

**počiatočné
štádium**

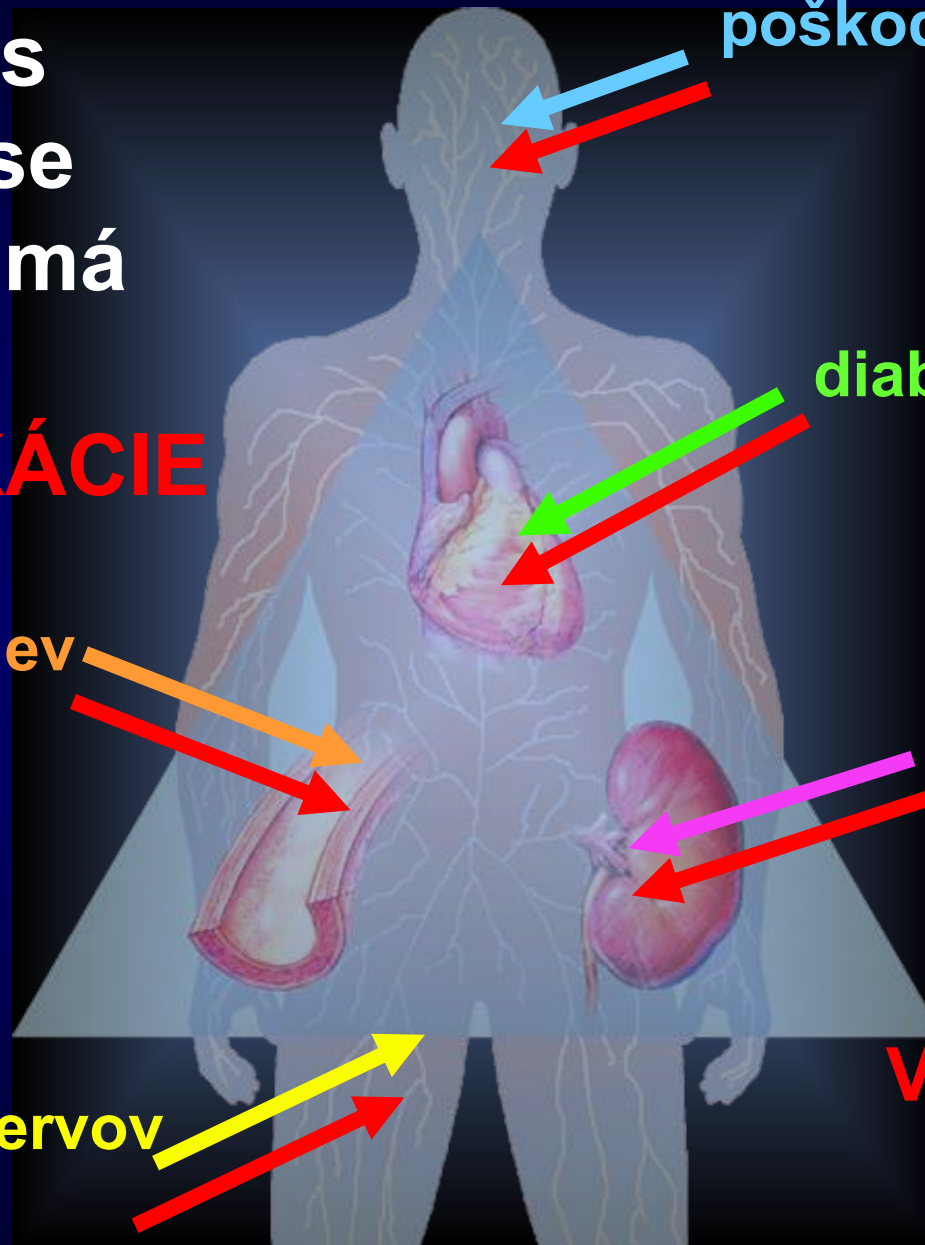

**pokročilé
štádium**

50% pac. s
DM2 v čase
diagnózy má
už

KOMPLIKÁCIE

poškodenie očí

diabetické srdce

poškodenie ciev

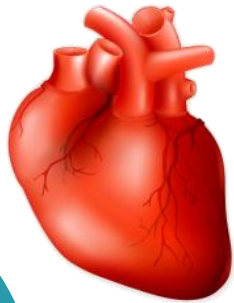
zlyhanie
obličiek

poškodenie nervov

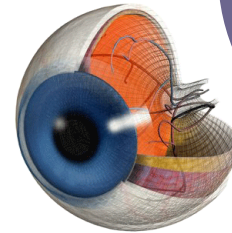
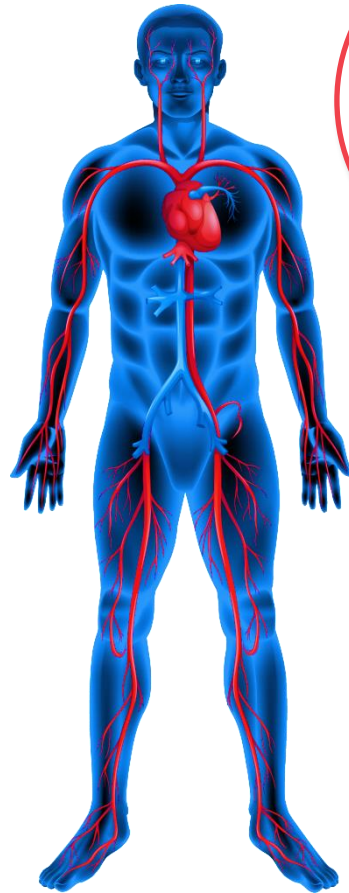
VYSOKÝ TLAK

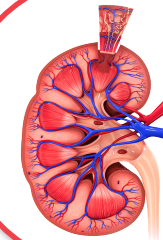
Aké sú riziká pacientov s cukrovkou?

50-80% pacientov s diabetom umiera následkom **kardiovaskulárneho ochorenia**⁵

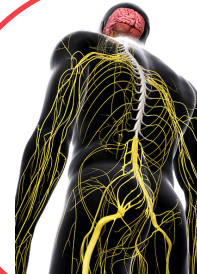
30% diabetikov 2. typu má **diabetickú retinopatiu**¹

Približne **50%** pacientom s diabetom má **obličkové ochorenie**²

16% pacientov s diabetom >65 r umiera na **mozgovú mŕtvicu**⁴

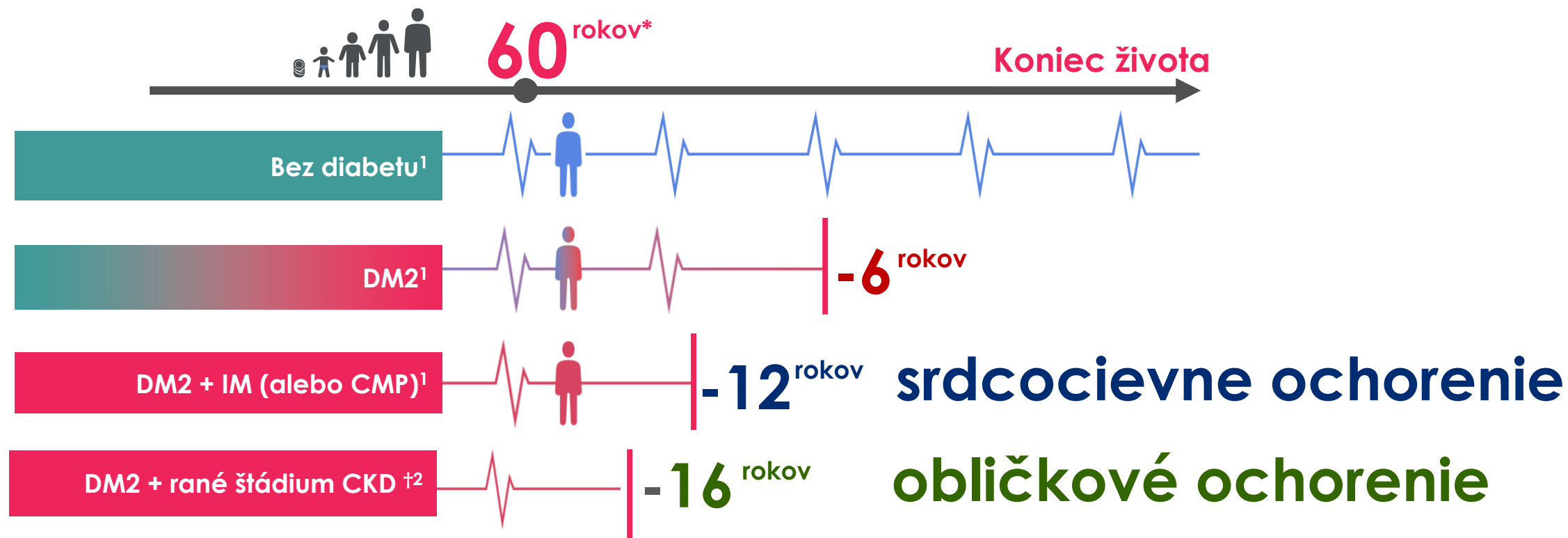

60% netraumatických **amputácií dolných končatín** je u pacientov s diabetom³

1. Stefánsson E, Bek T, Porta M, Larsen N, Kristinsson JK, Agardh E. Screening and prevention of diabetic blindness. Acta Ophthalmol Scand. 2000;78:374–385.

2. Thomas et al. Nat Rev Dis Primers 2015, 3. Dang et al. Int J Malé rany 2003;2:4–12., 5. Nwaneri et al. Br J Diabetes Vasc Dis 2013;13:192–207.

Očakávanú dĺžku života diabetes významne skracuje

*60-ročný muž; †CHOCH štádiá 1 až 3

CHOCH, chronická choroba obličiek; KVO, kardiovaskulárne ochorenie; IM, infarkt myokardu; DM2, diabetes mellitus 2. typu

1. The Emerging Risk Factors Collaboration. JAMA 2015;314:52 2. Wen C et al. Kidney Int 2017;92:388

Dôležitá je PREVENCIA a VČASNÁ LIEČBA cukrovky

- **Zdravý životný štýl**
  - racionálne stravovanie
  - pravidelná fyzická aktivita
  - znižovanie stresu
- Pravidelné preventívne prehliadky
- **Včasná diagnostika a liečba diabetológom**

DESATORO PRI LIEČBE DIABETU

1. Fyzický pohyb spaľuje cukor

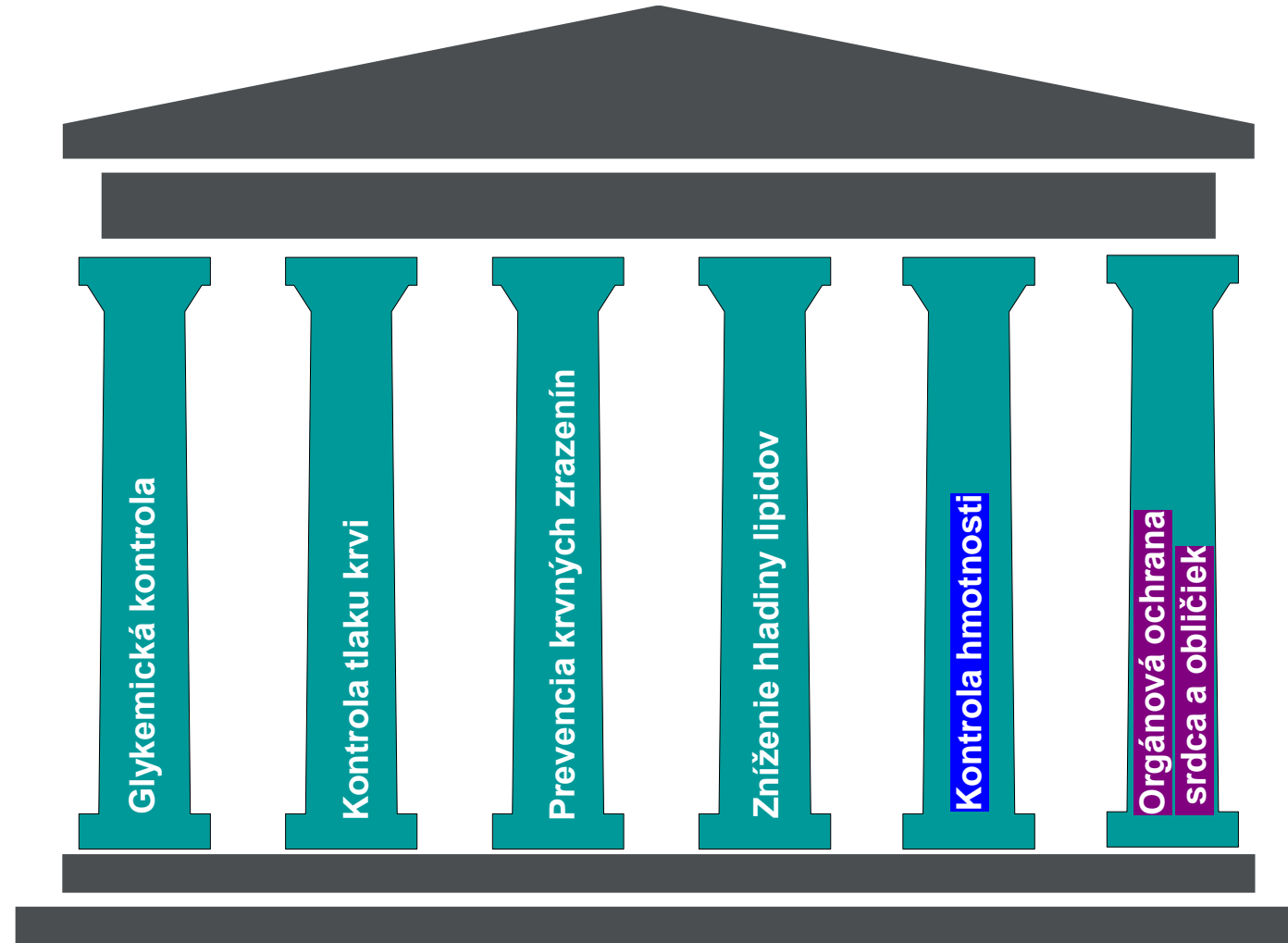

**Diabetes prevention program,
3243 pacientov,
pokles rizika vzniku diabetu o 58%,
nad 60 rokov pokleslo riziko o 71%**

Pacienti s cukrovkou vyžadujú včasný, komplexný, multifaktoriálny prístup zameraný na pacienta

Ciele liečby

- Zlepšenie kvality života
- Prevencia komplikácií

Liečba cukrovky

- diabetická „diéta“
- primeraná a pravidelná fyzická námaha (pre správne spaľovanie krvného cukru)
- tabletky (perorálne antidiabetiká – PAD)
- podkožné injekčné hormóny inkretíny
- hormón inzulín vo forme podkožných alebo vnútrožilových injekcií

Sú dostupné moderné antidiabetiká, ktoré...

Znižujú hladinu cukru v krvi

Znižujú krvný tlak

Znižujú hmotnosť

Predchádzajú srdcovocievny m úmrtiam

Predchádzajú celkovým úmrtiam

Znižujú srdcovocievne príhody

Znižujú potrebu hospitalizácií pre srdcové zlyhanie

Spomaľujú zhoršenie obličkového ochorenia

pretínajú
Gordický uzol?

Preťatie gordického uzla?

Oriešok proti cukrovke

ĎAKUJEM
za
POZORNOSŤ

MUDr. Viera DONIČOVÁ PhD.
diabetolog@gmail.com

MOJA MODLIDBA

Anjeličku, môj strážničku,
uzamkni predo mnou chladničku.
Dovoľ mi zjesť len ovocie či zeleninu,
nie hranolky, čipsy či inú gebuzinu.
Nauč ma piť neperlivé minerálky naše
a nie osladené farebné žbrndy z fľaše.
Anjeličku môj strážničku nezabudni na
mrazničku, zbav ma zlého lízania sladkostí
nech ma telo poslúcha a nezlostí...

MOJA MODLIDBA

**Anjeličku, môj strážničku,
uzamkni predo mnou chladničku.**

**Dovol' mi zjest' len ovocie či zeleninu,
nie hranolky, čipsy či inú gebuzinu.**

**Nauč ma pit' neperlivé minerálky naše
a nie osladené farebné žbrndy z fl'aše.**

**Anjeličku môj strážničku nezabudni na
mrazničku, zbav ma zlého lízania sladkostí
nech ma telo poslúcha a nezlostí...**